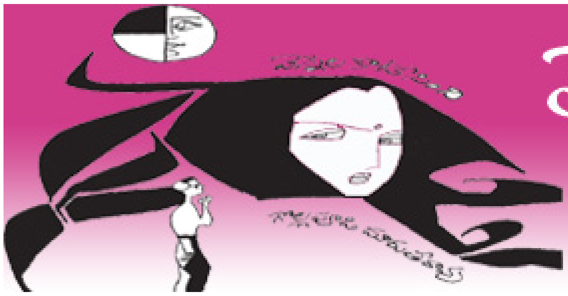

వెన్నెల కాటేసింది

గొల్లపూడి మారుతీరావు

నాగరికత నర్తించని ఆ రోజుల్లో.. అందమైన విజయనగరం వీధుల్లో..

నలభై ఏళ్ళ క్రిందట..

ఆ జాబిలి పంచింది వెన్నెల వెలుగా...వెండి మంటా..?

ముందుమాట

చాలా సంవత్సరాల కిందట ఓ పెద్దమనిషి ఇచ్చిన దొంగ హామీలను నమ్మి నా పుస్తకాలను నేను ప్రచురించే ఊబిలో ఇరుక్కున్నాను. అలాగే పుస్తకాలు తన దగ్గరే ఉంచుకుని పంపిణీ చేస్తానన్న ప్రచురణకర్తా మాట తప్పాడు. ఈ ఇద్దరిలో ఎవరు హామీ ఇవ్వకపోయినా ఈ అనర్ధంలో పడేవాడిని కాను. ప్రతిఫలాన్నాశించనన్న దొంగ హామీతో ప్రారంభమయి, నానా అనర్ధాలతో, అచ్చుతప్పులతో - భయంకరంగా ముద్రితమయిన నా 'సమగ్ర సాహిత్యం' నా సాహితీ జీవితానికి ప్రతినిధి అయింది - ఈ ఇద్దరి పుణ్యమా అంటూ. ఇది నా సాహితీ ప్రస్థానానికి పట్టిన చెద.

14 వేల కాపీలు ఎక్కడ ఉంచాలో, ఎలా ఉంచాలో అనుభవం లేక - చక్కని స్త్రీమూర్తిగా పెంచిన ఆడపిల్ల తల చెడి ఇంటికి వస్తే - ఎలా కాపాడాలో తెలియని నిస్పృహతో పుస్తకాలను అస్తవ్యస్థంగా ఉంచి, కొన్ని వందల పుస్తకాలను చెదల పాలు చేసి - ఎప్పుడు వాటిని చూసినా - నా సృజన కాక నేను లోనయిన నమ్మక ద్రోహం నా గుండెను రగిలింపజేస్తూంటుంది.

ఇంత చెప్పడానికి కారణం - ఆ సంపుటాలలో వెలువడవలసిన - విలువైన నవలలు - ఇంకా ప్రచురణ కాకుండానే నిలిచిపోవడం. పిడికెడు ఆకాశం, వెన్నెల కాటేసింది, మళ్ళీ రైలు తప్పిపోయింది, బహుళ పంచమి జ్యోత్స్న, కాలం వెనక్కు తిరిగింది, గాలిలో ఓ క్షణం, అహంకారపు అంతిమ క్షణాలు - ఈ వరుసలో ప్రింటు కావలసిన 3 సంపుటాలు. అలాగే నా రేడియో నాటికలు, అనువాదాలు, కదంబం (ఇందులో రేడియో ప్రసంగాలు, చిన్న చిన్న కథలు, ఇతర రచనలు ఉన్నాయి) ప్రింటుకాక నిలిచిపోయిన సంపుటాలు. ఇవి వెలుగు చూడని పుణ్యం ఈ పెద్దమనుషులదే మా అబ్బాయి - "ఎలాగూ మొదలెట్టావు. పూర్తి చెయ్యరాదా?" అని ఒకటి రెండుసార్లు అన్నా - మరో 4 వేల పుస్తకాల భారం మొయ్యలేకా, వ్యాపారం నా స్వభావం కాదు కనుకా ఆ పనికి ధైర్యం చెయ్యలేకపోయాను.

ఇంకా కారణం నేను చెప్పలేదు. ఈ మధ్య అమెరికాలో ఉన్న సాహితీ మిత్రులు కిరణ్ ప్రభ నాకు ఫోన్ చేసి "మీ వెన్నెల కాటేసింది' చదవడం ప్రారంభిస్తాను" అన్నారు. ఆ రాత్రే ప్రారంభించారు. ఇక ఆపలేక రాత్రంతా ఏకబిగిన చదివి మళ్ళీ ఉదయమే ఫోన్ చేశారు "బాబోయ్! గొప్ప నవల" అంటూ. ఇలాంటి సాహితీప్రియుల కోసమయినా ఈ పుస్తకాలు ఎవరయినా ప్రచురించే పుణ్యం కట్టుకోవలసి ఉంది.

ఈ గొడవ పక్కన పెడితే – 'వెన్నెల కాటేసింది' అలనాటి ఎమెస్కో సిరీస్‌లో వచ్చిన రెండో నవల. రచనా కాలం: 1971. అప్పటికి 'పిడికెడు ఆకాశం' ప్రచురణ కావడం, మంచి స్పందన రావడం జరిగింది. అప్పట్లో ఆ నవలలు రాయడానికి ప్రోత్సాహం ఎమ్.ఎన్.రావుగారిదే. ఈ నవలని కేవలం రెండు మూడు రాత్రులలో రాసిన గుర్తు – కారణం అప్పటి నా పనిపాటల్లో (సినిమా) అంతకు మించి 'ఏకాగ్రత'ని ఏర్పరచుకోవడం సాధ్యం కాని స్థితి కనుక.

అప్పట్లో ఎమెస్కో కవర్ పేజీలన్నీ బాపూగారే వేశారు. ఆ బొమ్మలన్నీ వెన్నెలలో ఆడుకునే ఆడపిల్లల లాగ అతి హృద్యమైనవి. వెనక అట్ట మీద నవల పరిచయం, నా పరిచయం – బాలాంత్రపు నళినీకాంత రావుగారు చేశారు. వారు నాకు మంచి అభిమాని. ఆరోజుల్లో 'ఆంధ్రజ్యోతి'లో భరాగో గారు పనిచేసేవారు. ఆయన దస్తూరీ అతి ముచ్చటయినది. ఆయన ఈ శీర్షికనీ, అడ్రసునీ రాసి – బంగీని ఎమెస్కోకి పంపడంలో సహకరించిన గుర్తు. ఈ పనిని ఇంతకన్నా మకుటాయమానంగా ఇప్పటికీ ఆయన చేస్తూనే ఉన్నారు.

నా సాహితీ వ్యాసంగంలో 'నవల' ఒక భాగం మాత్రమే కనుక – తరువాతి నా సినిమా వ్యావృత్తి నన్ను దూరంగా తీసుకుపోయింది కనుక – మలిముద్రణలకు ప్రయత్నమయినా చేయలేదు. అసలు ఆ దృష్టే ఈ 30 ఏళ్ళలో నాకు లేకపోయింది. అందుకనే నవల గురించి చాలా మంది 'మహానుభావులు' ప్రస్తావించే చాలా సందర్భాలలో కనీసం నా పేరయినా వినిపించదు. విచారం లేదు. అయితే ఈ తరం ఈ నవలని చదవాల్సిన అవసరం ఉంది. ఎందుకంటే మారుతీరావుని కేవలం సినీనటుడిగానే ఎరిగిన తరం తోసుకు వస్తోంది. Don't want to die an untimely death – as a writer. అయితే ఇప్పటి తరంలో చాలా మందికి తెలుగు చదవడం రాదేమో. ఇప్పుడు సాహిత్యాన్ని 'చదువుకుని' ఆనందించే వారి తరం మైనారిటీ ఏమో! వారికి దాదాపు 38 సంవత్సరాల నాటి సాహిత్యం 'పాత చింతకాయ పచ్చడి' లాగ ఉంటుందేమో. అయితే పాత చింతకాయ పచ్చడి రుచి మరిగిన వాళ్ళు కొందరయినా ఉండకపోరు. కనుక కిరణ్‌ప్రభ గారి ఈ సాహసాన్ని మనం క్షమించవచ్చును.

ఈ నవల ఇప్పటి తరానికి నచ్చితే – 38 సంవత్సరాలపాటు నేను పాఠకుల్ని నష్టపోయినట్టు లెక్క. నచ్చకపోతే ఇన్నేళ్ళు నా సాహిత్యం మూలన పడడం వల్ల ఈ సమాజానికి ఏమీ అనర్థం జరగనట్టు లెక్క. ఈ నిర్వేదం ఇప్పటి నా వయస్సుది. ఇలా అంటున్నప్పుడు నా ఆలోచనల పదును తగ్గిందని కాదు. నా ఆలోచనలను అంగీకరించని పాఠకుల అలసత్వాన్ని అంగీకరించే 'అవగాహన, sense of humour పెరిగిందని. ఇక నవలని చదివే సాహసం చెయ్యండి.

గొల్లపూడి మారుతీ రావు

సుబ్బుల్ని నేను ఆ ఊరికి వచ్చినరోజు సాయంకాలం నూతి గట్టు దగ్గర మొట్టమొదటిసారిగా చూశాను. ఆ రోజు నాకు బాగా గుర్తు. మండు వేసవి. ఎండ పెళపెళలాడుతోంది. మధ్యాహ్నం తీరికగా నిద్రపోయి, ఆలస్యంగా లేచి, ఒళ్ళు చిటపటలాడుతుంటే నడుం చుట్టు తువాలు బిగించి సబ్బు తీసుకు బయలుదేరాను. పెరట్లో నూతి దగ్గరకి. నూతి ప్రక్కనే పాతరేకుల్లో చిన్న బాత్‌రూం తయారు చేశారు.

ఇక్కడ స్నానాల కింతకంటే గత్యంతరం లేదు . కాని లోపలికి వెళ్ళబోయానో లేదో ఈ అమ్మాయి కనిపించింది. పేరు సుబ్బులని మొదట నాకు తెలీదు.

"ఏమే సుబ్బులూ, ఇంకా స్నానం కాలేదా?" అని పక్క వాటాలోంచి ఓ ముసలిగొంతు కేకకి బాత్‌రూం ప్రక్కనే ఉన్న మల్లెపందిరి మధ్య నుంచి సన్నని గొంతుక జవాబిచ్చింది.

"ఇక్కడే ఉన్నాను మామ్మా - ఇంకా స్నానం చెయలేదు" అంటూ. అప్పుడు చూశాను సుబ్బుల్ని. స్నానానికి వెళ్ళే ప్రయత్నంలో ఉందిగావును. వదులుగా తెల్లటి చీర ఒళ్ళంతా చుట్టుకుంది. పైటని శరీరానికి అతుక్కునేలాగ బిగించి నడుం పక్కన దోపుకుంది. జుత్తు చెదిరి ఉంది. చేతిలో వెండిగిన్నె నిండా బొండు మల్లెలు. చాలా తెల్లటి మనిషయినా మట్టితో, పందిరి మీంచి రాలిన దుమ్ముతో కాస్త అలికినట్టుంది. చెదిరిపోయే జుత్తు మధ్య నుంచి పెద్ద కళ్ళతో నా వేపు చూసి ఆశ్చర్యపోతూ నిలబడిపోయింది. ఒక భుజం మీద పువ్వుపువ్వుల ఎర్రటి జార్జెట్ చీరె, అదే రంగు బ్లౌజు ఉన్నాయి. వెండిగిన్నె ఓ చేత్తో పట్టుకుంది. మామ్మ అరుపు విని ఒక్క ఉదుటున బాత్‌రూం వేపు నడవబోయి నన్ను చూసి ఆగిపోయింది. నేనూ సుబ్బుల్ని చూసి తెల్లబోయాను. ముందుకు వెళ్ళిపోవాలో ఆగిపోవాలో తెలీక తటపటాయిస్తున్న సమయంలో నేను మాట తెచ్చుకుని "ఫరవాలేదు. మీరు వెళ్ళండి" అంటూ నూతి వేపు ఒత్తిగిలి నిలబడ్డాను.

ఇంకా ఆలోచిస్తోంది.

వెండిగిన్నె వేపే చూస్తూ "చాలా మల్లెలే కోశారు. చాలా సేపయిందేమో వచ్చి. మళ్ళీ మీ మామ్మ పిలుస్తారేమో, వెళ్ళండి. నేను వెయిట్ చేస్తాను" అన్నాను.

అర్థం చేసుకున్నట్టు లోపలకి వెళ్ళింది. అంతలో మళ్ళీ వచ్చి వెండి గిన్నె నూతిగట్టు మీద ఉంచేసి, లోపలికి వెళ్ళి తలుపు వేసుకుంది.

నాకు స్నానం చెయ్యకుండానే నిద్రమత్తు పూర్తిగా వదిలిపోయింది. లోపల బాత్‌రూంలో ఉన్న సుబ్బులు గురించి ఆలోచిస్తూ నూతిగట్టు మీద చతికిలబడ్డాను. గిన్నెలో మల్లెలు నాకు కాపలా కాస్తున్నట్లు కళ్ళు విచ్చుకున్నాయి. లోపల నీళ్ళు ఒంటిమీద నుంచి కిందకి జారుతున్నాయి. తెల్లటి సబ్బు నురుగు బాత్‌రూం కాలువలోంచి బయటికి జారి మల్లెపందిరిలోకి వెళుతోంది. సుబ్బులకి బాత్‌రూంలో ముందు చోటిచ్చినందుకు కష్టాల్లో ఉన్న ఆడపిల్లని ఆదుకున్నంత గర్వపడ్డాను.

హఠాత్తుగా ఓ ఆలోచన తోసుకొచ్చింది. స్నానం చేసిన తర్వాత భుజం మీద ఉన్న పల్చటి చీర చుట్టుకురావాలిగా! మళ్ళీ నా ముందు నుంచే ఆమె వెళ్ళక తప్పదు. ఆశగా కూర్చున్నాను. శాండల్ ఉడ్ వాసన ఇక్కడికి తెలుస్తోంది. వాడిపోయిన మల్లెపువ్వుల చెండు రేకులమీంచి ఎగిరివచ్చి నా ముందు పడింది. ఆమె ఒంటిని కరుచుకున్న తెల్లచీరె రేకులమీద గాలికి రెపరెపలాడుతోంది.

సుబ్బులు అందగత్తె ఏమీ కాదు. కాని అలాంటి సమయంలో మొదటిసారిగా చూడడం వల్ల సాధారణంగా అమ్మాయిల్లో తోచిన కొత్త అందం వేపు ఆలోచనలు పోయాయి. అప్పుడు ఆమె అందంగానే కనిపించింది. ఆ మాటకు వస్తే ఆ వయస్సులో ఉన్న ఏ అమ్మాయి అయినా నిండుగా, కొత్తగా కనిపిస్తుంది. అలాగని సుబ్బులిది కేవలం యౌవనపు మెరుపు మాత్రమే కాదు. తెల్లటి మంచుముద్ద లాంటి తెలుపు. పాలరాతితో చెక్కినట్టు ఎక్కడి అవయవాలక్కడ స్పష్టంగా నిలిచివున్నాయి. కళ్ళు పెద్దవి. అదెప్పుడు తెలిసిందంటే బాత్‌రూమ్ లోంచి బయటికి వస్తూ నా వేపు ఒక్క చిరునవ్వు విసిరి లోపలికి వెళ్ళిపోయినప్పుడు. నేననుకున్నట్లు చీరె చుట్టుకుని రాలేదు సుబ్బులు. నిక్షేపంలా కుచ్చిళ్ళు పోసి కట్టుకుని మరీ బయటపడింది. నుదిటిమీద, వీపు మీద నీటి చుక్కలు చిందరవందరగా అల్లుకున్నాయి. నా ఊహని పసిగట్టి నవ్విందా? లేక నేను ముందు చోటు చేశానని కృతజ్ఞతతో ప్రసాదించిన చిరునవ్వా అది? తికమకతో రేకుల బాత్ రూంలో దూరాను. సబ్బు పెట్టి మరిచిపోయింది. సబ్బు మెత్తగా, కొత్తగా ఇంకా సువాసనగా ఉంది.

మిగతా విషయాలు కాఫీ ఇస్తూ అమ్మ చెప్పింది. సుబ్బులు ఇల్లు గలవారి మనుమరాలు. సుబ్బులు తండ్రి మద్రాసు దగ్గర ఏదో చిన్న రైల్వేస్టేషనులో స్టేషను మాష్టరుగా పనిచేస్తున్నాడట. అమ్మాయికి పెళ్ళిసంబంధాలు చూడడానికి తాతయ్య వెంట బెట్టుకు వచ్చాడట. అంటే చాలారోజులు ఉంటుందన్నమాట. నాకు చాలా సరదా వేసింది. ఈసారి వేసవి సెలవులు ఉత్సాహంగా గడచిన సూచనలు కనిపించాయి.

ప్రతిసారీ మద్రాసు లాంటి మహానగరాన్ని వదిలి వేసవి అంతా విజయనగరంలాంటి చోట గడపాలంటే చాలా దిగులుగా ఉండేది. కానీ నాన్నగారు ఊరుకోరు. "సెలవల్లో కూడా హాస్టల్ ఖర్చులు దండుగ. నాతోపాటు ఫారెస్ట్ బంగళాలో ఉండొచ్చు. వచ్చెయ్" - అని పదేపదే ఉత్తరాలు వ్రాస్తారు. నాన్నగారు గజపతినగరం సమీపంలోని దేవుపల్లి కొండల దగ్గరి అడవిలో వంటచెరుకు, కలప కంట్రాక్టు చేస్తారు. కాపురం విజయనగరంలో. మొదట్నుంచీ ఇక్కడ ఉండడం వల్ల దేవులపల్లికే మార్చడానికి ఆయన అంగీకరించలేదు. ఆయన పట్టుదలకి తిరుగులేదు. నాకు ఎప్పటికప్పుడు విజయనగరం కొత్త. ఏదో పరాయి స్థలానికి వచ్చినట్టనిపిస్తుంది. నాన్నగారి చదువు మద్రాసులో సాగింది. నన్నూ అక్కడే చదివించాలని పట్టుబట్టారు. దగ్గర్లో ఉన్న వాల్తేరు ఆయనకు నచ్చలేదు. స్వయంగా వచ్చి బియ్యేలో చేర్పించేదాకా ఆయనకి తృప్తికలగలేదు. వేసవి సెలవలు వస్తున్నాయంటే నాకు విపరీతమయిన బెంగ. మంచి ఇంగ్లీష్ సినిమా చూడాలంటే వీలుండదు. మద్రాసు ఇడ్లీకి మొహం వాచిపోతాను. మెరీనా బీచ్, మూర్ మార్కెట్ షికార్లూ - వాటి సంగతి సరేసరి! అయితే ఈసారి కాస్త మెరుగ్గా ఉండేట్టుంది పరిస్థితి. "మరో రెండున్నర నెలలపాటు ఈ అమ్మాయికి సంబంధం కుదరకుండా చూడు భగవంతుడా!" అని మనస్సులో అనుకున్నాను.

పైజమా, లాల్చీవేసుకుని డాబా మీదకి వచ్చి నిలబడ్డాను. మేం ఉంటున్న ఇల్లు పెద్దదే అయినా చాలా అవకతవకగా కట్టారు. ఇల్లు గలవాళ్ళు ఉంటున్నది పెద్దవాటాయే అయినా ముందు నడవలోంచే వాళ్ళింట్లోకి తోవ. నడవంతా ఇద్దరికీ ఉమ్మడి. నడవలో ఓ పక్కకి డాబా మీదకి మెట్లు ఉన్నాయి. పక్కనే మరో గదికి పునాదులు తీసి వదిలేసిన ఎత్తు చపటా, పక్కనే బొగడ చెట్టూ, ఓ చిన్న బీరపాదూ ఉన్నాయి. చిన్న వీధి అది. ఎదుటి వరుసలో ఉన్న ఇళ్ళు కూడా "ఇక్కడేం జరుగుతుందో ?" అని చూడ్డానికి ముందుకు తోసుకొచ్చినట్టు కూరుకుపోయి ఉంటాయి. మా ఇంటికి ఒక పక్క చిన్న వీధి. మరో పక్క ఒక ఇంటికి సరిపడే ఖాళీస్థలం. ఎవరో కొనుక్కొని, ఇల్లు కట్టలేకో, అనవసరమనుకునో వదిలేశారు. సాయంకాలమయిందేమో పిల్లలు అక్కడికి చేరి ఆటలు ప్రారంభించారు. చూస్తూ నిలబడ్డాను. దృష్టి అటువేపు ఉన్నా ఆలోచన ఇల్లంతా పచార్లు చేస్తూంది. కళ్ళతో పెరడంతా వెదుకుతున్నాను. బొగడచెట్టుకీ, మునగచెట్టుకీ మధ్య తెల్లటి తడిచీరె గాలికి రెపరెపలాడుతోంది.

సుబ్బులుకి ఇక్కడెవరూ స్నేహితున్నట్లు లేరు. నా పరిస్థితిలోనే పడ్డట్టుంది. ముసలి దంపతులతో ఆ అమ్మాయికి రోజంతా ఎలా పొద్దుపోతుందో! జాలేసింది. ఆమె ఏదో కష్టాల్లో ఉన్నట్టూ, వెంటనే ఆమెకి నా అవసరం ఉన్నట్టూ ఊహించుకున్నాను.

ఈ ఊళ్ళో హనుమంతరావని నా చిన్ననాటి స్నేహితుడు ఒకతను ఉన్నాడు. ఇంజనీరింగు పరీక్ష పాసయి కూడా - వాళ్ళ నాన్నపోగానే తప్పనిసరిగా షాపులో కూర్చోవలసి వచ్చింది. బజార్లో పెద్ద బట్టల దుకాణం. వస్తున్నానని వాడికి ఉత్తరం రాశాను. వస్తాడేమోనని చాలా సేపు ఎదురుచూస్తూ నిలబడ్డాను.

ఎదురుగా అడ్వకేటు సోమయాజులుగారి బోర్డు కనిపిస్తోంది. ఆ బోర్డు వెనక కొంచెం దూరంగా, కటకటాల మధ్యనుంచి టేబులు వెనక ఎవరో కూర్చుని ఉన్నారు. ఇక్కడికి మనిషి గుర్తుతెలియడంలేదు. ఆయన చుట్టూ నలుగురయిదుగురు ఉన్నట్లున్నారు. నీళ్ళతో ఏదో బిగ్గరగా మాట్లాడుతూ మధ్య మధ్య నవ్వుతున్నారు. వాళ్ళంతా కేవలం కోర్టులోనే కూర్చున్నట్లు నిష్టగా కూర్చుని ఆయన మాటలు వింటున్నారు. ఆయన ఇంటిమీద కాంగ్రెసు జెండా, మసకచీకటి వేళయినా, ఎగురుతూ కనిపిస్తూనే ఉంది.

మూడిళ్ళవతల ఇంటిముందు ఓ పెద్ద లారీ ఆగివుంది. ఆ లారీ డ్రైవరు కాబోలు, కాకీ బట్టలతో ఉన్నతను లారీ తనేదన్నట్లు ఠీవిగా ఇంటి అరుగు మీద కూర్చుని బీడీ వెలిగించుకుంటున్నాడు. ఆ ఇల్లు చిన్నది. కనీసం లారీ విలువైనా చెయ్యదు. అదిన్నీ అతని జీవితంలో సంపాదించుకున్న ఆస్తిలాగా లేదు. అతనికి అందమయిన కూతురున్నట్టుంది. ఆ పిల్ల గ్లాసులో కాఫీ తీసుకొచ్చి ఇస్తే త్రాగి గ్రరున త్రేన్చి, తెలిసిన రోడ్డు మీద ప్రయాణం చేస్తున్న వాడిలాగ నిశ్చలంగా తల వెనక్కి చేరేసి బీడీ పీలుస్తున్నాడు. అతణ్ణి చాలాసార్లు చూశాను నేను. దుర్గారావు.. ఒకటి రెండుసార్లు మా నాన్నగారి కాంట్రాక్టు పనులకి వచ్చాడు కూడా. కుటుంబం పెద్దది. వంశమూ పేరున్నదే అయితే వంశపార్యంగా ఆ ఇల్లూ, తెలివితేటలూ వచ్చాయి. డ్రైవరు ఉద్యోగం మాత్రం సంపాదించుకున్నాడు. అతని భార్య కూడా దాదాపు తను డ్రైవుచేస్తున్న లారీ అంత ఉంటుంది. అతని జీవితమూ ఎక్కువసార్లు గతుకుల రోడ్డుమీదే పోతూ ఉంటుంది. కాని వాటినెలా దాటుకుపోవాలో దుర్గారావుకి తెలుసు. ఏ రోడ్డు మీద బండిని ఏ గేరులో నడపాలో అతనెప్పుడూ మరిచిపోడు. ఎలా చూశాడో అంత దూరం నుంచే నన్ను చూసి రెండు చేతులూ ఎత్తాడు. నేను నమస్కారం చేశాను. చీకటి పడుతోంది. నేనింక అక్కడే నిలబడితే కబుర్లు వేసుకోవడానికి దగ్గరికి వస్తాడని తెలుసు. అందుకని మరి జాప్యం చెయ్యకుండా మెట్లు దిగాను. మెట్ల దగ్గర మరీ చీకటిగా ఉంది.

చివరి మెట్టు మీద ఉండగానే సుబ్బులు కనిపించింది. ప్రమిదలో దీపం వెలిగించుకుని చేతిని చాటుచేసి పెరటి వేపు వెళుతోంది. పెరటివేపు వెళ్ళాలంటే నడవలోంచి పక్కగా పోవాలి. మెట్లు ఊపుగా దిగుతున్న విసురుకి ఆమె చేతిలోని దీపం గిజగిజలాడింది. చాలా శ్రమపడి మలిగిపోకుండా నిలబెట్టింది జ్యోతిని. స్థిమితంగా గోడకి ఆనుకుని నిలబడి 'సారీ' అన్నాను. తలెత్తి చూసింది. దీపం వెలుగులో ఎర్రటి బొట్టు కొట్టొచ్చినట్టు కనిపించింది. మళ్ళీ అనుకున్నాను. సుబ్బులు అందగత్తె కాదు. కాని చాలా నిండయిన మనస్సు. అనుకోకుండా "చూడండి" అనిపిలిచాను. ఆమె ఆగిపోగానే గుండె ఝల్లుమంది. ఏం చెయ్యాలో తోచక, ***ఆడవాళ్ళ మౌనంలో అంత పెద్ద ప్రశ్న ఉన్నదని నాకు తెలియదు.*** ఒక్క క్షణం తడువుకుని "మీ సబ్బు బాత్ రూంలో వదిలేశారు" అన్నాను హఠాత్తుగా.

ఒక్క క్షణం నా వేపు విచిత్రంగా చూసి ఫక్కుమంది. "అదక్కడే ఉంటుంది" అంటూ దీపం నెమ్మదిగా కదిలిపోయింది.

హనుమంతరావుని కలిసి ఇంటికొచ్చేసరికి రాత్రి తొమ్మిదయింది. అప్పటికే భోజనాలు ముగించుకుని వసారాలో అరుగు మీద కూర్చున్నారు ఇంటాయన శోభనాద్రిగారు "ఏంవోయ్ పంతులూ! (కుర్రాళ్ళందరినీ అలా పిలవడం ఆయనకి సరదా) ఎప్పుడొచ్చావ్? మద్రాసు ఎలా ఉంది? అరవ్వాళ్ళు ఏమంటున్నారు?" అంటూ.

నవ్వాను. గుమ్మం పట్టుకు నిలబడి ఒక్కొక్క ప్రశ్నకే సమాధానం చెప్పాను. అడిగారు కాని ఆయనకి నా సమాధానాల మీద ఆసక్తి లేనట్లు అర్థమవుతోంది, కాని ఆయన పక్కన కూర్చున్న వ్యక్తికి నా మీద ఉన్న ఆసక్తిని కనిపెట్టాను.

"ఉంటావా?" అన్నారు చివరికి.

"ఆc. ఈ సమ్మర్ అంతా ఉండాలి" అన్నాను. అంతలో ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చినట్లు బాసినపట్టు సడలించి, పక్కనున్న వ్యక్తి వేపు తిరిగి "ఒరే రాజూ! పొగాకు కాడ ఇంట్లో మరచిపోయినట్టునాను. ఒకసారి లేచి అందుకో." అన్నారు.

ఆ మాట వినీ వినడంతో ఆ పని చెయ్యడం ఓ మహద్భాగ్యంగ లేచాడు అతను. సరాసరి లోపలికి నడిచాడు. "సుబ్బులూ, పొగాకు కాడ ఎక్కడ?" అని లోపల కేకలెయ్యడం తెల్సింది.

శోభనాద్రిగారు సహజంగా ఎవరితోనూ మాట్లాడే రకం కాదు. అనవసరంగా ఒకరితో జోక్యం కల్పించుకోరు. తూచి తూచి మాట్లాడుతారు. చాలా జాగ్రత్తగా మనిషిని పరిశీలించి మరీ చొరవ ఇస్తారు. గోల్డ్‌ఫ్రేం కళ్ళద్దాల వెనక కళ్ళు ఎదుటి వ్యక్తిని నిరంతరం పరిశీలిస్తూనే ఉంటాయి. ***కొందరి మాటలు పలకరిస్తున్నా, కళ్ళు ప్రశ్నిస్తూనే ఉంటాయి. పెదవులు చిరునవ్వు నవ్వినా, కళ్ళు కసిరినట్టుంటాయి. ముఖంలో ఒక ఇంద్రియానికీ, మరొక ఇంద్రియానికీ పొత్తు కుదరదు.*** అలాంటి వ్యక్తి శోభనాద్రిగారు.

రాజు దూరమయాడని రూఢిగా తెలిశాక కాస్త ముందుకు వంగి "నీతో కొన్ని విషయాలు మాట్లాడాలోయ్" అన్నారు. నాకు చాలా ఆశ్చర్యమేసింది. నాతో మాట్లాడవలసిన విషయాలేమిటా అని. మా నాన్నగారి వ్యాపారం పెద్దది. ఈ 'రాజు' అనే అతనికి రికమెండేషనా? అదయితే నాకంటే మా నాన్నగారి దగ్గర ఆయనకే చొరవ ఎక్కువ ఉండొచ్చు.

చరచరా వచ్చాడు రాజు, పొగాకు కాడ పట్టుకుని ద్రౌపదిని ఈడ్చుకు వస్తున్న దుశ్శాసనుడిలాగ.

"నువ్వు చుట్టలు తగ్గించాలి తాతయ్య - ఈ వయస్సులో ఆరోగ్యం పాడయితే మరి బాగుపడేది లేదు" అంటూ దాదాపు శోభనాద్రిగారి ఒళ్ళో చతికిలబడ్డాడు. నేనతన్ని గమనిస్తున్నాననే దృష్టి ఉంది. చూడగానే నేనతన్ని గమనించాలనే దృష్టి కూడా అతనికి ఉన్నట్టు తోచింది.

"పోరా, నువ్వు నాకు చెప్పేదేమిటి? నా చుట్టల అలవాటంత వయస్సులేదు నీకు' అని శోభనాద్రిగారు విదిలించారు. ఆ మాటలకి అది తనే అన్నంత నిండుగా విరగబడి నవ్వాడు రాజు "ఫో తాతయ్యా నువ్వలాగే అంటావు" అంటూ.

"నువ్వు భోజనం చేసి రావోయ్. కబుర్లు చెప్పుకుందాం" అన్నారు శోభనాద్రిగారు తీరుబడిగా చుట్ట వెలిగిస్తూ.

ఏమయినా, ఓ రెండుగంటల క్రితం బాత్‌రూం దగ్గర ప్రారంభమయిన సంతోషమేదో జావకారిపోయింది. ఎంచేతనో ఈ 'రాజు' ఈ ఇంట్లో ఉండడం నాకంత నచ్చలేదు. అంత అందమయిన అమ్మాయికి వీడొక దుర్మార్గుడయిన తమ్ముడిలాగ కనిపించాడు. అతని వల్ల నాకు జరిగిన, జరగబోయే అపకారమేమీ లేదు. అయినా సుబ్బులుకి ఇలాంటి తమ్ముడెందుకుండాలి? ఇతనెప్పుడొచ్చాడసలు? ఆ అమ్మాయితో వచ్చినట్లు చెప్పలేదే! ఆలోచిస్తూ లోపలికి వచ్చాను.

నన్ను చూసి అమ్మ అందుకుంది "ఊరిలో ఉన్నన్నాళ్ళయినా ఇంటిపట్టున ఉండవు కదా! ఎక్కడికి వెళ్ళావు ఇంతదాకా?" అంటూ మాట్లాడకుండా కాళ్ళు కడుక్కోవడానికి పెరట్లోకి వచ్చాను. పెరటి దీపం మసిబారి ఉంది. చెట్ల సందుల్లో ఎక్కడో కీచు రాయి అరుస్తోంది. మల్లెల వాసన గుప్పుమంది. నూతి దగ్గర బావిలోకి నీళ్ళు తోడుతోంది సుబ్బులు. అవసరం లేకపోయినా అటువేపు నడిచాను.

"నన్ను చూసి పక్కకి తప్పుకు నిలబడి చేద అందించబోయింది. నేను అందుకోలేదు. "మీ కభ్యంతరం లేకపోతే బాల్చీలో నీళ్ళు తీసుకుంటాను" అన్నాను.

"అయ్యో! దాని కేం!" అంది, బాల్చీ ముందుకి జరుపుతూ.

చల్లటి నీళ్ళు కాళ్లకి మెత్తగా తగిలాయి. వచ్చేస్తూ ఎంతోసేపటికి ప్రశ్న కూడదీసుకుని అడిగాను. "తమ్ముడేం చేస్తుంటాడు?" అని.

నీళ్ళు తోడుతున్నదల్లా తెల్లబోయి ఆగినట్టు గ్రహించాను వెలుగులో.

"ఎవరూ?" అంది.

"బయట అరుగుమీద మీ తాతయ్య దగ్గర కూర్చున్నతను" వివరించి చెప్పాడు.

వెంటనే ఆమె కంఠంలో విసుగుదల తెలిసింది. "అతను నా తమ్ముడేం కాదు ఎదురింటి సోమయాజులు గారి మేనల్లుడు - సత్తిరాజులు. చిన్నప్పుడు నాతో చదువుకొన్నాడు. ఈ మధ్యే వాళ్ళ ఊరునుంచి వచ్చాడు. తాతయ్య దగ్గరకు చనువుగా వచ్చి కబుర్లు చెప్పి పోతుంటాడు" కథంతా చెప్పింది నీళ్ళు తోడుతూనే.

ఆ మాటల్తో హఠాత్తుగా మల్లెపందిరి మీంచి గాలితెర వచ్చినట్లు ప్రశాంతుణ్ణయ్యాను.

"అమ్మయ్య! బ్రతికించారు... అలా చెప్పండి" అనేశాను అనుకోకుండా. ఆమె ఆశ్చర్యంగా నా ముఖంలోకి చూసింది. నన్ను బ్రతికించడానికి ఈ విషయం ఎలా కారణం అయిందా అని నాలిక కొరుక్కున్నాను. కాని నోరు జారిపోయింది. ఆమె ముఖం చూడలేక గబగబా ఇంట్లోకి వచ్చేశాను.

తర్వాత ఇంక సుబ్బులు నీళ్ళు తోడిన శబ్దం వినిపించలేదు నాకు.

2

నేను భోజనం చేసి వచ్చేసరికి రాజు వెళ్ళిపోయినట్టున్నాడు. శోభనాద్రిగారు చుట్టకాల్చుకుంటూ ఏదో దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్నారు. నన్ను చూసి "రావోయ్‌రా" అంటూ చోటు చూపించారు. నా మనసెంతో తేలిగ్గా ఉంది. ***నా కిష్టం లేని వ్యక్తి, నాకిష్టమయిన వ్యక్తికి ఏమీకాడన్న ఆలోచన*** మనసు తేలిక పరిచిందనుకుంటాను. ఆ తృప్తి ఎలాగూ మిగిలింది కనుక, రాజు మాటని ఒకసారి సమర్ధిస్తూ మాట్లాడాలనిపించింది.

"మీరు చుట్టలు మానేస్తే మంచిదేమో, అతనెవరో మంచిమాటే చెప్పాడు" అన్నాను ఎలాగో సంభాషణ ప్రారంభించాలి కనక.

నన్నంత సులువుగా తోసిపారేయలేదు. ఒక్క చిరునవ్వు నవ్వి "నా చుట్టలకి చాలా కథ ఉందోయ్. ఇరవయ్యారేళ్ళనాడు పోలీసు ఠాణాలో పనిచేసే రోజుల్లో మాకో సర్కిలుండేవాడు. అఖండుడు. చెయ్యెత్తితే మరింత ఉండేవాడు. దిబ్బకొక్కు లాగ ఉండేవాడు. కోరమీసాలు. నవ్వినా కసిరినట్టే ఉండేది. ఆయన్ని చూస్తే మా అందరికీ వణుకుగా ఉండెది. దొంగలకీ, ఉద్యోగులకీ ఒక్కలాగే గుండెల్లో నిద్రపోయేవాడు ఆ ముండాకొడుకు. వాడు ఆఫీసుకి వచ్చాడంటే వణుకు. ఆపాదమస్తకం వణికిపోయేవాళ్ళం. నాకయితే ఉద్యోగంలో చేరిన కొత్తేమో, పళ్ళు కూడా బిగదీసుకుపోయేవి. 'శోభనాద్రీ' అని అరిచాడో నవనాడులూ క్రుంగిపోయి, లాలాజలం ఆరిపోయేది. నా బాధని ఆశీర్వాదం అనే హెడ్డు కనిపెట్టి ఈ చుట్ట అలవాటు చేశాడు. ఆయన ముందున్నప్పుడు ఎలాగూ మానక తప్పదనుకో. కాని ఆయన లేనప్పుడు నిండుగా చుట్ట అంటించుకుని కూర్చునేవాడిని. అప్పుడు దీని రుచి బాగా మరిగాను. మరో రెండేళ్ళకి అతను బదిలీ అయిపోయేడు గాని, చుట్ట అలవాటు వదలలేదు."

గతం నిండుగా, హాయిగా తోచినట్టుంది. ఒక్కక్షణం మళ్ళీ వెనక్కిపోయి ఆలోచనల్లో ఉండిపోయారు శోభనాద్రిగారు. అంతలో తేరుకుని "అసలు నాకు రైల్వేలో చేరాలని మొదటినుంచీ కోరికగా ఉండేది.కాని మా ఆవిణ్ణి పెళ్ళి చేసుకున్నాక పోలీసు శాఖలో చేరడం మంచిదనిపించింది. పదిమంది మీద అజమాయిషీ చేయడం ఆఫీసులో చేతనయ్యాక ఇంట్లో ఈ ఒక్కవ్యక్తి మీదా అజమాయిషీ చేసి బ్రతకగలిగాను" అని ఆగారు.

" అసలు ఆడవాళ్ళంతా అంతేనోయ్. ఆ రోజుల్లో ఈవిడ చాలా అందంగా ఉండేదని మోజుపడి పెళ్ళి చేసుకున్నాను. అత్తవారిల్లు ఆ ఊరే కదా అని వాళ్ళింట్లో మకాం పెట్టాను. నా ఉద్యోగం బదిలీ అయినా అక్కణ్ణుంచి ఊడిరానంటుంటే? పోనీ, ఉన్న రోజుల్లో సుఖపడ్డామా అంటే అదీ లేదు. 'రాజ్యం' అని భుజం మీద చెయ్యి వెయ్యబోతే మా వదినగారి పిల్లలూ, మా మరదలు పిల్లలూ చుట్టూముట్టేసేవారు. ఎందుకలా చేసేవని కేకలెయ్యబోతే నలుగురి మధ్యకీ పారిపోతుంది. నేనేదో ప్రాణం తీయబోతున్నట్లు. ఒకటి చెపుతానోయ్. పెళ్ళాన్ని లాలించటం మాట ఎలా ఉన్నా నోరారా దండించనయినా దండించలేని కాపురంలో సుఖం లేదు. మామగారు పోయేవరకూ నాకీ బాధతప్పలేదు. ఆయనపోయాక మా ఆవిణ్ణి దండించడానికి ఓపికా పోయింది. ఇప్పుడు ఎవరిమీదయినా గట్టిగా కోపం వస్తే ఇదిగో ఈ చుట్టకొసను కటుక్కున కొరికి తీర్చుకుంటాను. అంతేకానీ? కోప్పడితే ఎవరు పడతారు? కట్టుకున్న పెళ్ళామే పడకపోయాక! " నవ్వబోయి దగ్గువచ్చి ఆగిపోయారు.

"తీరా నన్ను పిలిచి చెప్పదలచుకున్నదిదేనా?" అనుకుంటూ కూర్చున్నాను. చెప్పబోయే విషయం అంతలో గుర్తుకొచ్చినట్టు నా వేపు తిరిగి "చెప్పొచ్చేదేమిటంటే నేను సాధించాలనుకున్నది మావాడూ సాధించాడు. అవడానికి స్టేషను చిన్నదేననుకో. మద్రాసు దగ్గర ఏదో చిన్న స్టేషనుమాస్టరు. మన జెండా ఊపడం మీద అన్ని వందలమంది ప్రయాణం ఆధారపడి ఉండడం ఎంత తమాషాగా ఉంటుందో చూడు. వాణ్ణి పెళ్ళిలో పసుపుబట్టల్లో చూసినప్పటికంటే... రైలు స్టేషనులో యూనిఫారంలో చూసినప్పుడు ఎక్కువ సరదా పడ్డాడనుకో! మరి వాడి కూతురే మా సుబ్బులు నీకు తెలీదు కదూ? మొన్ననే వచ్చింది. ఉండు పిలుస్తాను." అంటూ కేకేశారు.

పిలుస్తున్నప్పుడు ఆ పేరంటే, ఆ పేరున్న వ్యక్తంటే ఆయనకెంత ఆప్యాయతో అర్థమయింది. నేనాయన్ని ఆశ్చర్యంగా గమనించడం చూసి "మా అమ్మ పేరు. అందుకని ఇదంటే నాకెంతో ఇష్టం. కొంచెం మా కోడలు పోలిక. మా కోడలు నా మనవరాలేననుకో. మా అమ్మాయిని బావమరిదికే ఇచ్చాను. అందుకనే కాస్త ఒళ్ళు చేసింది. కాని వయస్సు తక్కువే. చాలా చురుకయినది."

"అమ్మా సుబ్బులూ" అని మళ్ళీ పిలిచారు.

సుబ్బులు అక్కడికొస్తుందనేసరికి ఆ వాతావరణమంతా బరువెక్కినట్టనిపించింది. ఒక్క క్షణం నిశ్శబ్దంగా నిరీక్షణాభారంలో మాట్లాడలేకపోయాను. ఇంతలో సుబ్బులువచ్చింది. సాయంకాలం కోసిన మల్లెలు మత్తుగా జడలో నిద్రపోతున్నాయి. చేతిలో మరో తమలపాకు వంపులు తిరుగుతోంది.

"ఏం తాతయ్యా!" అంటూ స్థంభం పట్టుకు నిలబడింది.

ఆమెవేపు గర్వంగా చూశారు శోభనాద్రిగారు క్షణం. అంతలో నా వేపు తిరిగి "ఇలాంటి మనవరాళ్ళను చూస్తుంటే తొందరగా ముసలాళ్ళమయిపోతేనే ఆనందంవుందనిపిస్తోందోయ్. ఇప్పుడే ఒప్పేసుకుంటున్నాను. నా కొడిక్కింత అందమూ లేదు. చురుకుదనమూ లేదు. అంతా వాళ్ళమ్మ పోలికే." అన్నారు.

సుబ్బులుకి సిగ్గుపడడం చేతకాదు. పెదవుల అంచుల నుంచి చిరునవ్వు నవ్వి తన స్థంభానికి చేరబడి నిలుచుంది.

"ఈయన మన భావనారాయణ గారి అబ్బాయమ్మా. మద్రాసులో బియ్యే చదువుతున్నాడు. చదువు చదువుకోసమే కాని ఇతనికి వాళ్ళ నాన్నగారి కాంట్రాక్టు చాలు" అంటూ పరిచయం చేశారు.

ఆ క్షణంలో ఆమెకు ఆ మాత్రం ఆసక్తి కలిగించడం నాకు సంతోషమయింది. ఆ మాటలకి నా వేపు ఆశ్చర్యంగా చూసి "మద్రాసులో చదువుకుంటున్నారా?" అంది సుబ్బులు.

నాకెంతో తృప్తి కలిగింది. మనస్సులో మా నాన్నగారికి కృతజ్ఞతలు పలికాను.

"అవును, క్రిష్టియన్ కాలేజీలో" అన్నాను.

"మావాడు ఉన్నచోట ఉండక అమ్మాయి చదువుపాడయింది కాని, చదువుకుంటే ఈ పాటికి బియ్యేలో ఉండేదే" అన్నారు శోభనాద్రిగారు చుట్ట తిప్పుతూ.

"పోనీ, సంగీతం నేర్పించకపోయారా? మద్రాసుకి దగ్గరేగా! బాగా ఒంటబట్టేదేమో' అన్నాను.

"ఆ అక్కడికీ ఇంట్లో ఉన్న పాత హార్మోనియం మెట్లు బాదుతూంటుంది. సంగీతం ఒంటబట్టలేదు. కాని మద్రాసు వేపు నీరు ఒంటబట్టింది. అంత చిన్న వయస్సులో మరీ ఇరవై రెండేళ్ళదానిలాగ కనిపిస్తుంది" అన్నారు నవ్వుతూ.

"నాకు సంగీతం రాదు, ఏంరాదు. ఫో తాతయ్యా!" అంది.

"అన్నట్లు, చెప్పడం మరిచానోయ్. కందిపప్పు పచ్చడి చాలా బాగా రుబ్బుతుందోయ్."

"ఏమిటి తాతయ్యా, వేళాకోళం" అంది తాతయ్య భుజం చెయ్యివేసి ఊపుతూ.

ఆ చెయ్యి అలాగే పట్టుకుని "పెళ్ళి సంబంధాలు చూడవలసిన సమయం ఎలాగూ వచ్చింది కదా తల్లీ నీ అర్హతలన్నీ ఒకసారి గుర్తుచేసుకోనీ"

అనుకోకుండా ఓ మాట అనేశాను. "వేరే అర్హతలెందుకు? ఆ ముఖమే ఒక పెద్ద అర్హత."

అంతే.

"మీరూ తాతయ్యతో కలిశారా?" అంది నా వేపు కోపంగా చూసి

కోపంగా చూడడం, కోపాన్ని అందంగా చూపడం సుబ్బులుకి బాగా చేతనవును.

నా మాటలకి చప్పట్లు చరిచారు శోభనాద్రిగారు. "భలే భలే! ఆ మాట ఒప్పుకునే అబ్బాయి కోసమే ఎదురుచూస్తున్నానోయ్. ఆ శుభముహూర్తం ఎప్పుడొస్తుందో కాని"

"చూసినా నేను చేసుకోను ఫో" అనేసి లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

ఆ మాటలు మామూలుగా ఆ వయస్సు అమ్మాయిలు అనేటట్టు లాంఛనంగా లేవు. కంఠంలో నిర్ధారణా, పట్టుదలా చూసి ఆశ్చర్యపోయాను. చేసుకోక ఏం చేస్తుంది?

ఆ అమ్మాయి వెళ్ళాక చాలా సేపు నిశ్శబ్దంగా ఉండిపోయారు శోభనాద్రిగారు. నాతో ఏం చెప్పాలని పిలిచారో అది మరచిపోయారని అనుకున్నాను. కాని మరచిపోలేదు. ఆ విషయం వెంటనే అందుకున్నారు" ఇది చెప్పాలనే కూర్చోమన్నాను నిన్ను" అంటూ.

"వాడేమో ఉద్యోగం పట్టుకుని ఊళ్ళ వెంబడి తిరుగుతున్నాడు. సరుకుని బజార్లో తీసుకొచ్చి పెడితేనే కదా బేరం వచ్చేది? మా సుబ్బులు ఈ ఇంట్లోనే పుట్టింది. ఈ ఇంట్లోనే పెరిగింది. మరి ఇక్కడ ఉంచుకుని, తెలిసిన సంబంధమేదైనా చెయ్యాలని తలంపు" అన్నారు.

నేను సమాధానం చెప్పలేదు. వింటున్నాను.

"మరి ఈ విషయం నీ చెవిని వేసి నీ సహాయం కోరాలనుకుంటున్నాను ఏమంటావు?" అన్నారాయన కాసేపటికి.

నేను నవ్వేశాను. "ఇందులో నా సహాయం ఏముంటుందండీ?" అని నీళ్ళు నమిలాను.

నువ్వు కాలేజీకి వెళుతూ వస్తుంటావు. అక్కడ మనవాళ్ళు చాలామంది ఉంటుంటారు. మనవూరివాళ్ళు, చుట్టుపక్కల ఊళ్ళ వాళ్ళు ఉండే ఉంటారు. నీకు నచ్చినవాళ్ళని ఏరిపెడితివా మిగతాపని నేను చూసుకుంటాను"

"చుట్టుపక్కల వాళ్ళెవరో మీకు తెలీదా? నేను చెప్పాలా?"

"అలా కొట్టిపారెయ్యకు. అక్కడే ఉంది తమాషా. నాలాంటి వాళ్ళకు వంశం. స్థితిగతులు అర్థమవుతాయి గాని, అబ్బాయిల గుణగణాలు తెలిసిరావు. తీరా మూడుముళ్ళూ పడ్డాక వాడు వట్టి తిరుగుడు మనిషని తేలితే గుండెబాదుకోవాలి. అందుకని నీ సహాయం అవసరం. ఊరికే మనస్సులో ఉంచుకో. అమ్మాయి బంగారపు బొమ్మ చూశావు కదా!" అన్నారు.

శోభనాద్రిగారు చాలా లౌక్యులని మొదటిసారిగా అర్థం చేసుకున్నాను. భోళాగా మాట్లాడే ఆయన ధోరణి కూడా లౌక్యంలో ఒక భాగమేనేమో. హఠాత్తుగా నాకో ఆలోచన తట్టింది. ఈ విషయమంతా నాతో చెప్పడానికి కారణం మొదట నన్నే ఆకర్షించడానికా? ఒక్క క్షణం ఆశ్చర్యంతో, ఆనందంతో కదిలిపోయాను. ఎందుకు కాకూడదు? సూటిగా అడగలేక తిప్పిచెప్పి పని సాధిస్తున్నారు.

ఇంకా ఏదో చెప్పేవారే - ఈలోగా వీధివేపు కిటికీ దగ్గర ఆయన భార్య గొంతు వినిపించింది. "ఏమండీ! ఇలా రండీ..!" అంటూ.

"ఏమిటే అదీ?" అన్నారు లేవకుండానే.

"అబ్బ! రమ్మంటుంటే!" అందావిడ.

ఇక తప్పక లేచారు. "ఈ ఆడవాళ్ళతో ఉన్న చిక్కే ఇదయ్యా. ఇవాళ తారీకేమిటని అడగటానికి మహా పెద్ద రహస్యం చెప్పినట్లే కేకేస్తారు.... వస్తానుండు" అంటూ లోపలికి నడిచారు.

ఇంత రాత్రికి చల్లగాలి వీచింది. ఎదురింట్లో సత్తిరాజులు సినిమా పాట ఏదో గొణుగుతూ ముందు గదిలో పచార్లు చేస్తున్నాడు. కిటికీ తలుపు తీశాడు. అతని దృష్టి ఈ ఇంటివేపే ఉన్నదని పసిగట్టాను. ఇటు చూడనిచ్చి చెయ్యి ఎత్తి అతనికి కనిపించేలాగ ఊపాను. ఒక్కసారి ఇటువేపు ఆశ్చర్యంగా చూసి ఏమనుకున్నాడో ఏమో కిటికీ తలుపు వేసేశాడు.

లోపలి గదిలో ముసలావిడ గొంతు తెలుస్తోంది. పైకిటికీ తీసి ఉందేమో మాటలు స్పష్టంగా వినిపిస్తున్నాయి. శోభనాద్రిగారిని చీవాట్లు పెడుతోంది. "మీరెప్పుడూ ఇలాగే చేస్తారు. ఇప్పుడెందుకీ భాగవతం? దాన్నిక్కడికి తీసుకువచ్చాక కూడా కాస్త స్థిమితంగా ఉండనివ్వరా ఏమిటి? కనిపించిన వాళ్ళందరితోటి చెపుతూంటే అది సిగ్గుతో ఏడుస్తోంది." అంది.

"నేనెవరితో చెప్పానే? అతనితోనేగా?"

"చాల్లెండి ఇకనయినా ఊరుకోండి." అందావిడ.

మరో రెండు నిముషాలకి తలగడ పట్టుకుని అరుగు మీదకి వచ్చారు శోభనాద్రిగారు.

"ఈ ఆడవాళ్ళతో అన్నీ చిక్కేనోయ్" అంటూ చతికిలబడ్డారు.

ఏమయిందని నేనేం అడగలేదు. "దాని పెళ్ళిగురించి నేనెవరి దగ్గరా ఎత్తకూడదట. అదేం రంభా, ఊర్వశా? వాళ్ళెవరో మన కాళ్ళ దగ్గరకి వచ్చి వాలడానికి, పదిమంది నోటిలో వెయ్యనిదే ఆడపిల్ల పెళ్ళి చెయ్యగలవాఁ? మంచి సినిమా చూడాలంటేనే పదిసార్లు పదిమందిని అడుగుతాం కదా?" ఇంకా ఇలా చెప్పేవారేమో కాని, పైకిటికీ ఉన్నట్టుండి దబుక్కున మూసుకుంది అంతే, శోభనాద్రిగారు చటుక్కున నోరు మూసుకున్నారు.

నాకు నవ్వొచ్చింది. ఆయన లౌక్యులు కారు. ***లౌక్యం తనకు బాగా తెలుసనుకునే అమాయకులు,*** ఎప్పుడూ ఆలోచనలతో ఇంతసేపు గడపలేదు నేను. కాని ఇవాళ్టితో ఆయన మంచి స్నేహితులయారు.

ఇక తర్వాత మా సంభాషణ సాగలేదు.

"మరి వస్తానండీ" అని నేనే లేచాను.

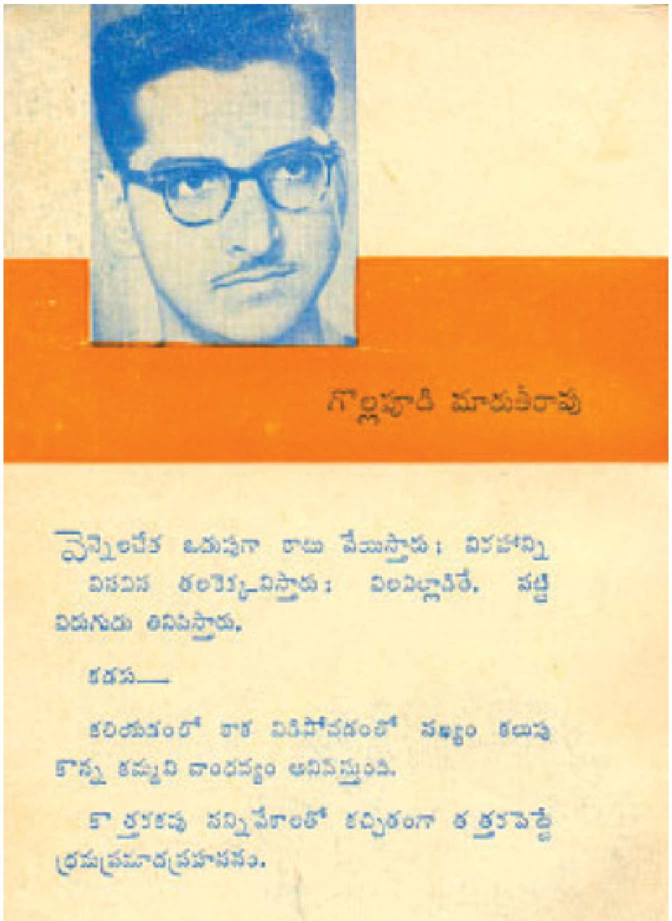

"ఆఁ ఆఁ. వెళ్ళి పడుకో. చల్లగా ఉంది. కాస్త ఇక్కడ దొర్లి ఏ రాత్రికో లోపలికి చేరతాను" అన్నారు నడుం వాలుస్తూ.

ఎందుకో ఈ సారి సెలవలు చాలా హుషారుగా గడుస్తాయనిపించింది. తలుపు తోసుకుని లోపలికి వచ్చాను. అమ్మ అప్పటికే గుర్రుపెట్టి నిద్రపోతుంది. మా గదికీ, వాళ్ళ గదికీ మధ్య అడ్డుగోడ మాత్రమే ఉంది. అదిన్నీ పూర్తిగా మీదివరకూ లేదు. ముసలావిడ ముందు వసారాలో పడుకున్నట్టుంది. నేను పక్క దులుపుకునే సమయంలో గోడ అవతల బరువుగా ఊపిరి తీసుకోనడం చెవికి తెలిసింది. కాస్త జాగ్రత్తగా విన్నాను.

సుబ్బులు ఏడుస్తున్నట్టుంది. సుబ్బులు అంత సెన్సిటివ్ అనుకోలేదు. ఆ మాత్రానికే అంత బాధపడవలసిన అవసరమేముంది? ***కొందరు ఆలోచనకు బెదిరిపోయి ఆచరణతో రాజీపడతారు. మరికొందరు చాలా గొప్పగా ఆలోచించుకుంటూ ఆచరణలో జారిపోతారు.*** ఆశ్చర్యపోయాను.

ఈ వెన్నెల వాగులో మరో మజిలీ కోసం
వచ్చేనెల వరకూ ఆగాల్సిందే.